

Datum

2019-11-11

Diariennr (åberopas)

A371.954/2019

Saknr

000

Er referens

Ju2019/02387/Å

Polismyndigheten

Justitiedepartementet

Stora brottmål - nya processrättsliga verktyg (SOU 2019:38)

I tidigare remissvar gällande delbetänkandet *Tidigare förhör – nya bevisregler i brottmål* (SOU 2017:98) har Polismyndigheten framfört att myndigheten välkomnar förslagen på utökade möjligheter att ta upp förhör i rätten, under förundersökningen eller förberedelsen, samt utökade möjligheter att använda dokumenterade förhör som bevisning i domstol.

Polismyndigheten har tagit del av aktuellt slutbetänkande och lämnar följande synpunkter.

6. Ett utökat fokus på förberedelsen

Polismyndigheten ser positivt på förslagen gällande utökat fokus på förberedelsen. När det gäller förslaget om att göra möjligheten för domstolen att utfärda förelägganden vid stämning till huvudregel, vill Polismyndigheten peka på att detta, precis som utredningen tar upp, inte hindrar den tilltalade att senare under processen ändra sin inställning. En person som är misstänkt för brott har i princip en oinskränkt rätt att ändra sig och att komma med nya uppgifter.

7. Den misstänktes rätt till insyn

Polismyndigheten instämmer med att det av tydlighetsskäl bör regleras att åklagaren ska redogöra för de omständigheter ur förundersökningen som behövs för att den misstänkte ska kunna tillvarata sin rätt vid överläggningen. Samma sak gäller förslaget på en uttrycklig reglering om att en misstänkt person, som ska närvara vid förhör med en annan person för att hålla ett motförhör, ska ha rätt att ta del av de omständigheter ur förundersökningen som behövs för att den misstänkte ska kunna tillvarata sin rätt vid förhöret.

8. Ett tydliggörande av domares processledande roll

Enligt utredningen talar rättssäkerhetsskäl för att rättens möjlighet att vidta åtgärder för att komplettera utredningen eller hämta in bevisning bör vara beroende av att en part har framställt ett yrkande om en sådan åtgärd. Polismyndigheten instämmer i detta synsätt.

9. Utökade möjligheter att lägga fram vittnesattester

Polismyndigheten håller med utredningen om att det finns stora effektivitetsvinster att göra med att huvudförhör med vissa vittnen kan ersättas av attester. Om förslaget går igenom kommer arbetsuppgiften att upprätta de skriftliga vittnesattesterna många gånger falla på Polismyndigheten.

5. Starkare incitament för misstänkta utredningsmedverkan

I avsnitt 5.7 anges att ingångsvärdet för diskussionerna kring ett utfästelsebeslut antingen kan vara att den misstänkte själv meddelar att han eller hon har uppgifter att lämna, eller att de brottsbekämpande myndigheterna vill undersöka om den misstänkte har ett intresse av att medverka i förundersökningsarbetet. Av konsekvensutredningen framgår att polisen kommer behöva uppmärksamma de fall då en misstänkt har ett intresse av att medverka i en förundersökning och kontakta åklagare för avgörande om det kan bli aktuellt med en överläggning i det enskilda ärendet.

Det finns en risk att det kommer bli svårt för en misstänkt att bedöma om han eller hon har något att vinna (eller förlora) på att hjälpa utredningen framåt. Det framgår t.ex. i utredningen (sid. 158) att försvarare och misstänkta i Finland i många fall inte litar på att ett erkännande kommer leda till en åtalsuppgörelse och inte uppfattar någon vinst med att erkänna. I Finland har regelverket med åtalsuppgörelser tillämpats försiktigt sedan det trädde i kraft 2016 och det har inte varit möjligt att ta fram exakta siffror som beskriver de processekonomiska effekterna av reglerna. Polismyndigheten anser att det är svårt att bedöma hur stor nytta utredningens förslag gällande starkare incitament för misstänkta utredningsmedverkan kommer bli. Utvärderingen av de finska reglerna om åtalsuppgörelser ger inte det stöd för införandet av de nya bestämmelserna som man skulle önska.

Enligt förslaget ska åklagaren, den misstänkte och den misstänktes försvarare närvara vid överläggningen. Men även ansvarig/a utredare inom Polismyndigheten kommer med största sannolikhet att behöva vara med och det troliga är att överläggningen kommer äga rum i Polismyndighetens lokaler. Ett utfästelsebeslut ska dessutom dokumenteras. Processen kan komma att bli tids- och resurskrävande för de brottsbekämpande myndigheterna. Det kan ifrågasättas om de merkostnader som kommer uppstå kan rymmas inom befintliga anslag såsom utredningen anför.

Tony Back har beslutat detta yttrande efter föredragning av Emilia Freij. Rikspolischef Anders Thornberg har deltagit i den slutliga beredningen.

POLISMYNDIGHETEN

På avdelningschefens vägnar

Tony Back
Jurist

Emilia Freij
Jurist, föredragande

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli